COMMENTAAR

Juist ook in asielbeleid moet oog zijn voor de mens

Jan Auke Brink verwoordt de mening van het Friesch Dagblad

120.000 KAARTEN ZIJN DINSDAG IN DEN HAAG aan politici van verschillende partijen overhandigd. De boodschap: laat de 420 gewortelde asielzoekerskinderen die met uitzetting worden bedreigd in Nederland blijven. Afgelopen april luidden ruim 600 Nederlandse kerken hun klokken voor datzelfde doel. Meer dan honderd Friese kerken deden daaraan mee.

Het meest zichtbare voorbeeld van een gezin met gewortelde kinderen is de Oezbeekse familie Babayants, die inmiddels negentien maanden in de kerk De Open Hof in Kampen verblijft. Voordat ze in het kerkasiel gingen, woonden de Babayants al bijna elf jaar in Nederland. Twee van hun kinderen zijn hier geboren. Het gezin is uitgeprocedeerd, mag officieel niet in Nederland blijven. Dat ze in deze situatie zitten, is een gevolg van de moeizame asielprocedures in Nederland.

Na het kerkasiel van het Armeense gezin Tamrazyan, eind 2018/begin 2019, kwam er een kinderpardon. Dat betekende een verblijfsvergunning voor de gezinnen met kinderen die hun leven in Nederland hebben. De politiek beloofde daarbij dat asielprocedures voortaan korter zouden gaan duren, zodat er niet weer gezinnen met 'gewortelde kinderen' zouden ontstaan. Dat is niet gelukt; eerder zei Lysbeth Minnema, voorzitter van Noodopvang Friesland, in deze krant dat het huidige kerkasiel aantoont dat er nog altijd iets ernstig mis is met de asielprocedures.

Het Nederlandse asielbeleid is van streng naar hardvochtig naar meedogenloos gegaan

Zeker 120.000 Nederlanders zijn het daarmee eens; zij stuurden een kaart naar de Tweede kamer. Eduard Nazarski – voormalig directeur van Amnesty International Nederland en Vluchtelingenwerk Nederland – constateerde dinsdag bij de overhandiging van die kaarten dat het Nederlandse asielbeleid van streng naar hardvochtig naar meedogenloos is gegaan. Dat is meer dan alleen een pakkende zin van een lobbybeweging; opvattingen van veel politieke partijen zijn de afgelopen jaren steeds radicaler geworden.

Maar met strikte opvattingen, wordt niet meer naar de afzonderlijke mens gekeken. Er zijn 420 gewortelde kinderen in Nederland die volgens de regels naar een land moeten waar ze nog nooit geweest zijn, waar ze niets hebben. Dat zijn kinderen die Nederlands spreken, die hier vrienden hebben, naar school gaan, voetballen. Zij zijn in die situatie beland omdat de asielprocedures niet op orde zijn.

Het Europees Hof van Justitie oordeelde een jaar geleden dat veel mensen in Nederland te lang moeten wachten op een beslissing over hun asielaanvraag. Met de nieuwe EU-regels uit het Asiel- en Migratiepact die sinds deze maand gelden, moeten asielprocedures sneller gaan verlopen. Dat zou goed nieuws zijn: eerlijk beleid met een snelle beslissing is belangrijk. Ondertussen heeft Nederland een zorgplicht voor de gezinnen met 420 gewortelde kinderen die tussen wal en schip zijn gevallen. Hopelijk maken de 120.000 kaarten indruk.

hoofdredactie@frieschdagblad.nl

Ron Deelen (62) uit Appelscha is deze donderdag bij de onthulling van het veteranenmonument bij het gemeentehuis van Ooststellingwerf in Oosterwolde. Hij ging onder meer op uitzending naar Bosnië, waar hij in 1993 in een konvooi plots onder vuur werd genomen. Foto: Rens Hooyenga

Monument in Oosterwolde eert veteranen

INTERVIEW

Redmar Bosma

Oosterwolde | Voor het gemeentehuis in Oosterwolde wordt deze donderdag het veteranenmonument onthuld. Een blijvende waardering en erkenning voor de groep die zich inzette voor vrede, vrijheid en veiligheid. Ron Deelen (62) uit Appelscha is daarbij aanwezig. Hij ging onder meer op uitzending naar Bosnië, waar hij in 1993 in een konvooi plots onder vuur werd genomen.

Tijdens de Bevrijdingsbrunch twee jaar terug zat burgemeester Jack Werkman om tafel met het Veteranencomité Ooststellingwerf. Dat liet weten het erg te waarderen als er een monument zou komen voor oud-militairen uit de gemeente. Al gauw gingen de tandwielen draaien. Met als resultaat het veteranenmonument voor het gemeentehuis dat donderdag wordt onthuld door de burgemeester en Arno Brok, commissaris van de Koning.

Ron Deelen is verheugd. De inwoner van Appelscha ging twee jaar terug met militair pensioen. Daarvoor was hij 42 jaar in dienst. „Het is heel mooi dat dit er nu staat. Je voelt je gewaardeerd om de offers die je hebt gebracht om in andere landen voor verbetering te zorgen."

Kogels door voorruit

Het was 1982 toen Deelen in dienst trad. Zijn vader was ook militair. Mede daardoor voelde hij zich van kinds af aan aangetrokken tot dit werk. Het avontuur speelde een grote rol. Later het idealisme. „Staan voor je land. En een stuk zingeving. Wat wil je uit het leven halen?"

Deelen werd twee keer uitgezonden. De eerste keer was naar Bosnië in 1993. Niet om te vechten, maar om humanitaire hulp te bieden. Als plaatsvervangende pelotonscommandant reed hij in een konvooi van twintig voertuigen door midden-Bosnië. „We vervoerden goederen van Kroatië naar Bosnië. Olie, meel, verbandmiddelen, noem maar op. Dat verdeelden we onder de lokale bevolking."

Tot ze, zoals Deelen zegt, „op het verkeerde moment op de verkeerde plaats kwamen". Van het ene op het andere moment belandde het konvooi in een vuurgevecht tussen Bosnische Kroaten en Bosnische moslims. „We waren ongewapende militairen. Maar toch werd er op ons geschoten. Ik reed voorop en kreeg kogels door de vooruit. Een scheerde vlak boven m'n hoofd langs."

Twee andere kogels raakten Deelen wel. Beide in de linkerarm. Hij verloor daardoor z'n biceps en voor een groot deel z'n triceps. Daardoor kan hij zijn arm nauwelijks gebruiken. „Iets optillen lukt amper. Zeker niet als het boven m'n macht is", zegt hij. Een ogenschijnlijk ingrijpend incident. Toch heeft Deelen er psychisch niets aan over gehouden. „Ik was vooral bang dat ik weg moest bij Defensie. Maar dat was niet zo."

Herbeleven voor verwerking

Hij kon op een andere afdeling aan de slag: de psychische hulpverlening. Daarvoor moest hij de opleiding HBO Maatschappelijk Werk en Dienstverlening afronden. „Dat gaf mij focus. Een doel. Waardoor ik m'n eigen leed kon beheersen." Hij behaalde in 1998 zijn diploma en had zich zo omgeschoold tot bedrijfsmaatschappelijk werker binnen Defensie.

Ik reed voorop en kreeg kogels door de vooruit, een scheerde vlak boven m'n hoofd langs

Ron Deelen

In die functie ging hij langs bij veteranen die thuis kwamen te zitten. De verhalen die zij hem vertelden, begreep Deelen. En andersom eveneens. „Je herkent je in elkaar. Dat is heel fijn." In de laatste jaren van zijn diensttijd organiseerde hij trips naar Bosnië. Zo'n twintig keer is hij er geweest. Doel: veteranen terugbrengen naar de plekken die nog geregeld in het hoofd dolen, zoals Srebrenica. „Het is een stukje herbeleving. Dat helpt bij de verwerking."

Van Kalasjnikov naar vishengel

Door al zijn bezoekjes voelt Bosnië als zijn tweede thuisland. „Ik weet daar de weg soms beter dan in Nederland." Iets wat hem altijd weer vervult met blijdschap, is dat de plaatselijke bevolking hartelijk met hem omgaat. „Ik dacht, mensen zullen ons wel haten omdat we verloren hebben. Er zijn ruim 7000 moslims vermoord tijdens de genocide in Srebrenica. Maar ze waren vooral blij dat we er waren."

Het deed hem goed om te zien hoe de situatie daar sindsdien verbeterd is. „Waar je vroeger een persoon met een Kalasjnikov zag, daar heeft iemand nu een hengel vast."

Vrijheid behouden of behalen

Deelen begrijpt heel goed dat anderen zich lastig kunnen verplaatsen in het verleden van een veteraan. Het staat simpelweg te ver bij de mensen vandaan, zegt hij. „Misschien dat zo'n monument mensen een beetje aan het denken kan zetten. Wat je soms moet doen om vrijheid te behouden of om het te behalen."

De veteraan denkt nog geregeld terug aan zijn diensttijd. Wat voor gevoel er dan bovenkomt? „Toch wel trots. Trots dat ik dit heb kunnen doen. Dat ik het heb overleefd. En trots dat ik iets voor anderen heb kunnen betekenen."

Gemeente ziet geen opties meer: definitief einde Warm Heeg

Warmtenet kwam financieel niet van de grond

ENERGIEVOORZIENING

Wilbert Elting

Heeg | Een jaar na het afblazen van het warmtenet in Heeg moet de gemeente Súdwest-Fryslân concluderen dat ook een doorstart er niet in zit. De risico's blijven te groot.

„It is spitich", zegt verantwoordelijk wethouder Henk de Boer. „Mar it slagget net." Een jaar lang onderzocht de gemeente samen met het Rijk en de projectgroep Warm Heeg of er toch nog een kans was om in Heeg een warmtenet aan te leggen. Maar de conclusie bleef hetzelfde.

Heeg gold lang als hét voorbeeld voor een warmtenet op dorpsniveau, iets wat tot nu toe nog nergens in Nederland is gelukt. Projectgroep Warm Heeg was al heel ver in de plannen, had contracten met aannemers klaarliggen en 44 procent van de inwoners bereid gevonden om deel te nemen. Toch werd juni vorig jaar de stekker eruit getrokken.

Uitblijven garantstelling

De aanleg van het net, een project van meer dan 30 miljoen euro, was financieel alleen mogelijk met een garantstelling van de gemeente Súdwest-Fryslân. Warm Heeg zat daarbij in een vergelijkbare situatie als een stel dat een huis wil kopen maar niet voor het volledige bedrag een hypotheek kan krijgen en daarom de ouders moet vragen om bij te springen en garant te staan voor een deel van de lening. Maar dan moeten die ouders dat wel kunnen.

Súdwest wilde voor 14 miljoen euro garant staan. Toen daar nog eens 5 miljoen euro bovenop moest komen, durfde men het niet langer aan. De risico's werden als te hoog ingeschat. Omdat er ook geen andere partijen bereid waren om garant te staan, betekende dit het einde van het warmtenet.

Dat einde leek toen al definitief, maar op aandringen van landelijke politici en de gemeenteraad is in het afgelopen jaar nog eens gekeken of het toch echt niet kon. Sinds september vorig jaar zijn er vele gesprekken geweest met zowel Warm Heeg als het Rijk als een externe adviseur die het project nog eens doorlichtte. Maar de conclusie is opnieuw dezelfde: „Der is eins net safolle feroare oan 'e útkomsten. De risiko's bliuwe gewoan te grut."

De Boer vindt achteraf gezien niet dat het onderzoek een zinloze exercitie geweest is. „Ik wie wol bliid mei de fraach út 'e rie. As je net alles ûndersocht ha en net alles der oan dien ha, krije je der letter spyt fan."

Definitief einde

Daarmee is er voor Warm Heeg nu „in definityf einde", erkent De Boer. De projectgroep zelf had juni dit jaar ook als deadline gesteld. „Se moasten it no ek witte want kontrakten mei oannimmers rinne ôf en de ynwenners wolle witte wêr 't se oan ta binne." Ook subsidies van het Rijk, goed voor meer dan de helft van de dekking van het project, liepen deze herfst af.

Warm Heeg werd maandag bijgepraat. De boodschap van De Boer kwam voor hen niet als een verrassing, zegt projectleider Lucie Gelderblom. „Dat de kans van slagen niet hoog was, was voor ons altijd al helder."

Warm Heeg is niet het eerste warmtenetproject dat sneuvelt. In Súdwest-Fryslân ging eerder al een streep door soortgelijke plannen voor de Sneker wijk It Eilân. Ook in Terherne en Baard sneuvelden projecten. In Balk maakt de projectgroep voorlopig pas op de plaats.

Warmtenet blijft kansrijk

Voor De Boer is daarmee het warmtenet niet voor altijd afgeschreven. „Wy gean waarmtenetten bouwen. Gjin punt." Met een warmtevisie eind dit jaar wil de gemeente een beter beeld geven van waar zo'n net wel kansrijk is. „Op plakken wêr 't in soad fraach is en in goeie boarne fan waarmte."

Wel hoopt De Boer bij die nieuwe projecten op meer steun van het Rijk. „Foar ús is it sa dúdlik as wat dat we de risiko's net drage kinne. Wy moatte it ek ôfwage tsjin oare ynvestearrings en kinne net samar miljoenen op side lizze. Dêr leit wol in rol foar it Ryk om ús stipe te jaan by dy garantstelling. En dan kin it samar wol los komme."

Gelderblom hoopt vooral dat van de teloorgang van Warm Heeg geleerd wordt voor toekomstige plannen. „Dat ze ook bij de gemeente zien wat beter kan. En men de handschoen oppakt. Iedereen heeft zijn best gedaan, maar daarmee krijg je geen warmtenet aangelegd. Je hebt ook kennis en ervaring nodig."

Bij die nieuwe projecten moet ook direct gekeken worden naar de kosten. „Daar waarschuwen wij anderen nu ook voor. Betrek de financiële kant er vanaf het begin bij. Nu kwam dat te laat bij elkaar."